

Vihersiniverkostosuunnitelma, VISSI (nro 2009)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatujen palautteiden tiivistelmät sekä vastineet niihin.

Mielipide 1

Mielipiteessä esitetty tiettyjen maa-alueiden osalta salassa pidettäviä rajoitteita, jotka vissi-työssä tulee huomioida. Mielipiteessä esitetty toive, ettei näille alueille esitettäisi ekologisia käytäviä. Ekologiset käytävät on näiden alueiden osalta käsitelty hyvin Tuusulan yleiskaava 2040 selostuksen sivulla 64.

Vastine: Vissi-työ kattaa koko kunnan ja yleispiirteinen selvitys tehdään kaikkien alueiden osalta. Mielipiteessä esiin tuodut näkökohdat otetaan huomioon ekologisten käytävien suunnittelussa.

Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskus ei anna lausuntoja tuulivoimapuistohankkeiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmista (OAS).

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Museovirasto

Museoviraston ja Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon välisen työnjaon mukaisesti Helsingin kaupunginmuseo vastaa lausunnon antamisesta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Helsingin kaupunginmuseo

Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta Keski-Uudenmaan alueellisella vastuumuseolla ei ole vihersiniverkostosuunnitelman osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan huomautettavaa. Arkeologian osalta Tuusulan alueella on tehty laaja arkeologinen inventointi esihistoriallisten kohteiden osalta vuonna 2006 (Kirsi Luoto/ Museovirasto) ja historiallisten kohteiden osalta vuonna 2009 (Katja Vuoristo/ Museovirasto). Näiden lisäksi asemakaava-alueilla on tehty useita arkeologisia inventointeja, joilla on päivitetty ja tarkennettu tietoja arkeologisista kohteista, kuten esimerkiksi vuonna 2023 tehdyt arkeologiset inventoinnit Koillis-Hyrylän alueella (Heli Lehto/ ARKE) ja Focusalueella (Vesa Laulumaa/ ARKE). Osalla kohteista, inventoinneissa tehtyjä havaintoja on myös tarkennettu myöhemmin koetutkimuksilla, kuten esimerkiksi Tuusulan kirkonkylän (Tusby by) alueella vuonna 2019.

Yleisesti voidaan todeta, että Tuusulassa inventointitilanne on hyvä asemakaavoitetuilla alueilla. Asemakaava-alueiden ulkopuolella kuitenkin sijaitsee Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin mukaan useita mahdollisia muinaisjäännöksiä sekä löytöpaikkoja, jotka on löydetty kuntainventointien jälkeen. Näitä kohteita ei ole tarkastettu maastossa. Kohteet on merkitty rekisteriin pistekohteina ja niiden laajuutta tai suojelustatusta ei tunneta. Voidaan siis todeta, että osin Tuusulassa vuonna 2006 ja 2008 tehdyt inventoinnit ovat vanhentuneita ja niitä tulisi päivittää.

Museo katsoo, että vihersiniverkoston yleissuunnitelman yhteydessä ei ole tarvetta arkeologisille selvityksille. Museo kuitenkin suosittaa, että Tuusulan yleiskaavaa päivitetään myös arkeologisten

kohteiden osalta ja kunnassa uusittaisiin sekä esihistoriallisen ajan että historiallisen ajan arkeologiset inventoinnit. Inventoinnissa olisi hyvä tarkastaa myös tunnetut arkeologiset kohteet, niiden kunto sekä suojelualueiden sijaintitiedot alueilla, joilla niitä ei viime vuosien aikana ole tarkastettu.

Vastine: Vissi-työn yhteydessä ei tehdä tarkempaa arkeologista selvitystä. Hyvä kuitenkin, että inventointien uusimistarve on tuotu esiin. Arkeologisten kohteiden päivitystä Tuusulan yleiskaavaan 2040 voidaan tarkastella mahdollisesti jollakin tulevilla päivityskierroksella.

Fingrid

Fingrid ei lausu Vihersiniverkostosuunnitelman VISSI (nro 2009) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tällä kertaa ei nähty tarvetta lausunnotte, vaikka Fingrid lausuu mielellään jatkossa Fingridin toimintoja koskevasta kaavoitusasioista.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Uudenmaan liitto

Uudenmaan liitto ei anna asiasta lausuntoa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Caruna

Emme näe tässä suunnittelun vaiheessa tarpeelliseksi antaa lausuntoa, mutta toivomme mahdollisuutta lausua vihersiniverkostosuunnitelman tulevissa vaiheissa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Hyvinkään kaupunki

Tuusulan kunta rajoittuu Hyvinkään puoleisiin laajoihin metsä- ja peltoalueisiin. Lisäksi Palojoki ja Keravanjoki sekä muita pienempiä vesiuomia ylittää kuntien välisen rajan. Hyvinkään kaupungin kaavoitus tekee mielellään yhteistyötä sellaisessa maankäytön suunnittelussa, jonka vaikutukset ylittävät yhteisen kuntarajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei ole muuta huomautettavaa.

Vastine: Tuusula pitää naapurikunnan esittämää yhteistyöhalukkuutta maankäytön suunnittelussa tärkeänä ja myönteisenä. Vissi-työn osalta yhteistyötä jatketaan ja kehitetään tarpeen mukaan yleissuunnitelmatyön edetessä. Järjestämme epävirallisen työn esittelytilaisuuden luonnoksen nähtävilläolon aikana naapurikuntien edustajille ja muille viranomaisille.

Järvenpään kaupunki

Järvenpään kaupunki kiittää saamastaan lausuntopyyntöä, ja toteaa seuraavaa:

- 1) Järvenpään kaupungilla ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa.
- 2) Järvenpään kaupungin siniviherverkoston isot linjat on ilmaistu Järvenpään yleiskaavassa 2040.
- 3) Järvenpään kaupungin kuntarajasta noin kolme neljännestä muodostuu Tuusulan vastaisesta rajasta. Kaupunki toivookin tarvittaessa tarkoituksenmukaista suunnitelmayhteistyötä jo ennen luonnoksen varsinaista nähtävillä oloa. Näin erityisesti, jos ilmenee isomman vihersinirakenteen yhteensovittamistarvetta, erityisesti verkoston luontevan jatkuvuuden näkökulmasta ja raja-alueilla.

Vastine: Tuusula pitää naapurikunnan esittämää yhteistyöhalukkuutta maankäytön suunnittelussa tärkeänä ja myönteisenä. Luonnosvaihe on vielä yleispiirteinen ja pääasiassa nykytilaa tarkasteleva, jonka vuoksi tarkempaa suunnitelmayhteistyötä Järvenpään kanssa ei ole tässä vaiheessa nähty tarpeelliseksi. Vissi-työn osalta yhteistyötä jatketaan ja kehitetään tarpeen mukaan yleissuunnitelmatyön edetessä. Järjestämme epävirallisen työn esittelytilaisuuden luonnoksen nähtävilläolon aikana naapurikuntien edustajille ja muille viranomaisille.

Keravan kaupunki

Keravan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua nähtävillä olevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja toivoo aktiivista yhteistyötä suunnittelun edetessä. Keravan kaupunki pitää myönteisenä, että Tuusulassa käynnistetään vihersiniverkoston yleissuunnitelmatyö. Suunnittelun edetessä Keravan kaupunki tekee mielellään tiivistä yhteistyötä erityisesti ylikunnallisen vihersiniverkoston suunnittelussa.

Vastine: Tuusula pitää naapurikunnan esittämää yhteistyöhalukkuutta maankäytön suunnittelussa tärkeänä ja myönteisenä. Vissi-työn osalta yhteistyötä jatketaan ja kehitetään tarpeen mukaan yleissuunnitelmatyön edetessä. Järjestämme epävirallisen työn esittelytilaisuuden luonnoksen nähtävilläolon aikana naapurikuntien edustajille ja muille viranomaisille.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Tuusulassa on vuosien aikana tehty lukuisia viher- ja siniverkostoa koskevia selvityksiä ja suunnitelmia. Ympäristökeskus pitää hyvänä, että VISSI-suunnitelma kokoaa selvitysten tulokset yhteen ja auttaa siten hahmottamaan koko kunnan verkostojen kokonaisuus ja niiden yhteydet myös kuntarajojen yli. Työn aikana on tärkeää määrittää sen tavoite ja kohderyhmät. Tärkeää olisi saada myös kuntapäätäjät sitoutumaan ohjelman toteutukseen.

VISSI-työssä on tärkeää tunnistaa siniverkoston merkittävimmät ja luontoarvoiltaan tärkeimmät osat ja alueet. Niiden hahmottamisessa auttaa kartta, josta alueen tärkeät viheryhteydet, arvokkaat luontokohteet sekä vesistöt, mukaan lukien kaikki arvokkaat pienvedet, tulevat ilmi. Pienvesien päivitystyö Tuusulan uusimpien luontoselvitysten pohjalta lienee paikallaan samassa yhteydessä. Nykyisen siniverkoston lisäksi tärkeä osa työtä on tunnistaa kehittämiskohteet, joilla siniverkostoa ja vesistöyhteyksiä tulee jatkossa erityisesti miettiä mm. suunniteltujen maankäytön muutosten vuoksi. Osana siniverkostoa tulee tunnistaa myös hulevedet erityisesti tiiviisti asutetuilla alueilla. Olennaista on esimerkiksi hulevesiverkoston kapasiteetti ja kehittämistarpeet sekä toisaalta hulevesien laadun riskitekijät ja -alueet.

Siniverkostoon voidaan ajatella kuuluvan myös pohjavesi ja orsivesi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei käy ilmi, onko näitä tarkoitusta myös tarkastella suunnitelmassa. Sekä varsinainen pohjavesi että orsivesi ovat vuorovaikutuksessa maan pinnalle sijoittuvien siniverkoston osien kanssa. Esimerkiksi lähteet ovat paikkoja, joissa pohjavesi purkautuu maan pinnalle. Toisaalta esim. Tuusulanjoen vettä imeytyy pohjavesikerrokseen. Näin ollen pohjavesi ja sen suojeleminen olisi tärkeää huomioida ainakin jollain tasolla tässä suunnitelmassa.

Vastine: Vissi-työn yksi teema on kosteat elinympäristöt ja niiden verkostot. Tämä teema sisältää mm. arvokkaat vesistöt, lähteet ja pohjavesialueet. Orsiveden tarkastelutarvetta selvitetään/tarkastellaan yhdessä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa. Ehdotusvaiheessa tutkitaan kosteaa elinympäristöä ja verkostoa tarkemmin taajama-alueella ja tulevilla maankäytön muutosalueilla. Siinä yhteydessä voidaan paremmin tunnistaa kehittämiskohteita ja -toimia. Hulevesien osalta ei ole luonnosvaiheessa tehty yleispiirteisen tarkkuustason vuoksi analyysiä. Hulevesiä tutkitaan tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä. Tuusulan karttapalvelun arvokkaat purot ja norot-aineisto on ajan tasalla ja tilanne on käyty läpi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Luonnonläheisyys on Tuusulan kunnan suurimpia veto- ja pitovoimatekijöitä, jota tulee vaalia. Kattava siniviherrakenne tuottaa moninaisia hyötyjä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta. Saavutettavat siniviheralueet mahdollistavat kuntalaisten aktiivista elämäntapaa, edistävät niin psyykkistä kuin fyysistäkin hyvinvointia ja lisäävät mahdollisuuksia erilaisiin sosiaalisiin kontakteihin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan mielestä on erittäin tärkeää, että vihersiniverkostosuunnitelmassa huomioidaan lähiliikuntapaikkojen ja lähiluonnossa virkistymisen merkitys. Kaavoituksessa sekä uusia rakennuskohteita suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota myös piha-alueiden luonnonmukaisuuteen ja yhdistymiseen kuntatasoiseen ekologiseen verkostoon.

Monipuoliset viher-, sini- ja virkistysalueet ovat kunnalle paitsi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen väline, myös matkailuvaltti. Koska Tuusula on ulkopaikkakuntalaisillekin houkutteleva virkistys- ja kulttuuriretkikohde, vihersiniverkostosuunnitelmaa laadittaessa tulisi huomioida luontoympäristön saavutettavuus julkisella liikenteellä sekä houkuttelevuus esimerkiksi pyöräretkikohteena. Siniviheralueet toimivat myös päiväkotien ja koulujen oppimisympäristöinä, mikä tulisi huomioida muun muassa opastuskylteillä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan mielestä vihersiniverkostosuunnitelman tavoitetilä tulee olla kaikille saavutettava ja esteetön vihersinirakenne, jonka kehittämisen kärki on ekologinen kestävyys. Ulkoilureittejä suunniteltaessa ja kehitettäessä tulee huomioida helppokulkuisuus esimerkiksi lastenvaunujen kanssa ja reittien varrella tulee olla levähdysmahdollisuuksia. Virkistysalueiden palveluissa, kuten mahdollisissa saniteettitiloissa, tulee huomioida pyörätuolikäyttäjät. Julkisen liikenteen yhteyksiä virkistysalueille eri puolilla kuntaa tulee kehittää; toisaalta pysäköintitilaa, ml. LE-paikat, tulee olla riittävästi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pitää erittäin tärkeänä, että laadittavassa vihersiniverkostosuunnitelmassa katsotaan pitkälle tulevaisuuteen, ja nähdään metsä puilta. Siniviherverkoston ylläpitämisessä ja kehittämisessä tulee valtuustokauden strategian mukaisesti vaalia viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.

Vastine: Virkistyskäyttö on huomioitu vissi-työn yhtenä teemana ja sitä on lähestytty monesta eri näkökulmasta ja monien erilaisten aineistojen kautta. Viheralueiden esteettömyyttä tai saavutettavuutta julkisella liikenteellä ei ole vissi-työn yhteydessä tutkittu. Vissi-työssä pyritään tunnistamaan virkistyskäytön kannalta merkittävimpiä alueita, joiden palveluita ja saavutettavuutta voidaan mahdollisesti erilaisin toimenpitein kehittää tarkempien suunnitelmien myötä. Viheralueilla olevien ulkoilureittien ja palveluiden suunnittelu tehdään tarkemmalla tasolla, asemakaavan tai puistosuunnitelmien yhteydessä.